

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 2, Sayı: 4, Haziran 2016, s. 185-211

Doç. Dr. Cevat ELMA

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi
Teftişi Planlaması ve Ekonomisi A.B.D.
cevat.elma@omu.edu.tr

Dr. Yusuf ERGEN

Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği A.B.D.
yergen@bayburt.edu.tr

YENİ MEZUN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Özet

Bu çalışmanın amacı, yeni mezun sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden aşırı veya aykırı durum örnekleme yöntemi ile seçilen 13'ü tek öğretmenli birleştirilmiş sınıflarda, 13'ü de il veya ilçe merkezlerinde bağımsız sınıflarda görev yapan 26 öğretmen ile çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, ilgili literatür incelenerek araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre hem birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri hem de bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri çoğunlukla, sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan Genel Fizik, Genel Kimya ve Genel Biyoloji alan derslerini ve genel kültür derslerinden de Felsefe ve Sosyoloji dersini aldıkları halde meslek hayatlarında ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Birleştirilmiş Sınıf, Öğretmen Yetiştirme Programı

THE VIEWS OF NEW ALUMNI CLASSROOM TEACHERS ABOUT CLASSROOM TEACHER TRAINING PROGRAM

Abstract

The purpose of this study is to reveal the views of new alumni classroom teachers about classroom teacher training program. In the study, 26 teachers, 13 of which work at multigrade classes with a single teacher and 13 teaching at independent classes at city or county classes have been chosen using extreme case or transverse sampling methods of intentional sampling methods. For data collection, the literature has been reviewed and semi-structured interview questionnaire written by the author have been used.

As a result of this study, the results have shown that the teachers teaching at both multigrade classes handled by a single teacher and independent classes at city or county centers have stated that they do not need the major field classes such as General Physics, General Chemistry and General Biology and general knowledge classes such as Philosophy and Sociology which are included in undergraduate program course list during their career.

Key Words: Classroom Teacher, Multigrade Classes, Classroom Teacher Training Program

1. GİRİŞ

Eğitim; sırasıyla aristokrasi, dindarlık, burjuvazi ve demokrasi idealleri doğrultusunda nitelikler oluşturarak, bireylerin çağın beklentilerine cevap verecek şekilde eğitilmesini sağlar (Adler, 1996: 44). Bilginin hızla yayıldığı ve değiştiği günümüz dünyasında ülkeler, bilgi dönüşümüne uyum sağlayarak dünya ülkeleri arasında söz sahibi olabilirler. Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler eğitim sistemlerinde değişikliği zorunlu hale getirmiş, ülkeler eğitim sistemlerini sürekli yapılandırma gayreti içerisine girmişlerdir. Çünkü bilgiyi elde etme, kullanma ve yayma eğitim sistemlerinin ürünü olan becerilerdir.

Eğitim sisteminin temel amacı; ülkenin nitelikli insan gücünü yetiştirerek sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmayı arttırmak ve böylece ülkenin dünya arenasında seçkin bir yer elde etmesini sağlamaktır. Bunun için öncelikle nitelikli insanın tarif edilmesi ve eğitim sisteminin bu doğrultuda işletilmesi gerekir.

Eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biri, öğretmendir. Öğretmen, eğitim sürecindeki diğer etmenleri birbirine bağlayan onları yöneten birincil unsurdur. Bela'ya (1998) göre, sınıf büyüklüğü ve benzeri diğer fiziksel olanaklar öğretimin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilmesinde ikinci derecede önemli kalmaktadır.

Barth'a (1990) göre öğretmenler, bir çocuğun okul hayatının temel figürleridir. Her ne kadar bilgiyi yayma teknolojilerindeki gelişmeler öğretmensiz eğitim olanakları sunsa da, bu teknolojiler bireyin sosyalleşmesi, bireye model olma, kültürel değerlerin aktarılması gibi nok-

talarda işlevsiz kalmaktadır. Bu nedenle eğitim sistemlerinde öğretmenin yeri önemlidir ve bu önem, onlarda bir takım kişisel ve mesleki özelliklerin var olmasını gerektirir.

Eğitimde temel unsurlardan biri öğretmen olduğuna göre, gelişen teknoloji hiçbir zaman tümüyle öğretmenin yerini alamaz. Eğitime atılan ilk adım olan ilköğretim süreci, insan kişiliğinin temelini atacak niteliğe sahip bambaşka bir öğretmen ister (Tekışık, 1998: 2). Dünyaya aktif şekilde katılan bireyleri yetiştirmekle görevli olan öğretmenlerin küresel bir strateji ve teknoloji ustası, mükemmel bir politikacı, lider ve yönlendirici özelliklerine sahip olması gereklidir (Matriano, 1997: 28, 30).

Geleceğin öğretmenlerinin esnek, öğrenmeyi öğrenmiş ve nasıl öğretileceğini de bilen öğretmenler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir (Beydoğan, 2002: 35). Bu bağlamda görev eğitim fakültelerindedir. Çünkü yaratıcı düşünen, üreten, mesleğinin toplumsal gelişmedeki yerini kavramış, sürekli gelişmeyi bir yaşam biçimi olarak benimseyen öğretmenlerin yetiştirilmesi eğitim fakülteleri aracılığıyla yapılmaktadır.

Sınıf öğretmeni yetiştirme programları, eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programları içinde ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören öğretmen adaylarının hizmet vereceği öğrenci kitlesi, formel eğitim ortamına henüz yeni adım atmış ve daha üst düzey eğitim için temel eğitim alması gereken öğrencilerden oluşur.

Sınıf öğretmenleri çocukların yaşamları boyunca gerekli olacak yetenekleri kazanmalarını sağlar. Ayrıca bu öğretmenler günlerinin büyük bir kısmını çocuklarla geçirir. Öğrencilerin hayatlarında ve öğrenmelerinde sınıf öğretmenlerinin etkileri çok fazladır (Hargreaves, 1999: xiii).

Türkiye’de eğitim bilimleri dikkate alınarak ve etkili öğretim yöntemleri öğretilerek sınıf öğretmeni yetiştirme çalışmaları 1868’de “Darülmüallim-i Sıbyan” okulu ile başlamıştır (Akyüz, 2012: 181). 1924-1925 öğretim yılından itibaren Darulmuallimin adı Muallim Mektebi ve 1935’ten itibaren de Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir (Akyüz, 2012: 380). Daha önce açılmış olan Köy Öğretmen Okulları 1940 yılında Köy Enstitüsü’ne dönüştürülmüş, 1954 yılında çıkarılan bir yasayla da köy enstitüleri ve öğretmen okulları İlköğretmen Okulları adı altında birleştirilmiş, sınıf öğretmenleri 1974 yılında iki yıllık eğitim enstitülerinde yetiştirilmeye başlanmıştır (Okçabol, 2004: 2). 1975 yılından sonra iki yıllık eğitim enstitülerinde politik nedenlerle eğitim ve öğretim normal şekilde devam ettirilememiş, 1978 yılında bu duruma “hızlandırılmış programla” çözüm bulunmaya çalışılmıştır (Aydın, Şahin ve Topal, 2008:133). Öğretmen yetiştirme sorumluluğu 1982 yılında YÖK kanunuyla birlikte eğitim fakültelerine verilmiştir (Baki, 2010: 19). 1998-1999 akademik yılından itibaren yeniden düzenlenen öğretmen yetiştirme programları uygulamaya konulmuş, bu program da 2006-2007 akademik yılında yeniden düzenlenerek günümüzdeki şeklini almıştır (YÖK, 2016) .

2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programına göre; programlar genellikle, %50 alan bilgisi ve becerileri, %30 öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri, %20 genel kültür derslerini içermektedir. Bu oranlar ve ders saatleri öğretmenlik dallarına göre farklılık göstermektedir (YÖK, 2016). Sınıf öğretmenliği programında ise 2’si

seçmeli olmak üzere toplam 65 ders bulunmakta ve bu derslerin 37'si alan, 15'i genel kültür, 13'ü de meslek bilgisi derslerinden oluşmaktadır (YÖK, 2016).

Yılmaz (2009) Türkiye'de öğretmen yetiştirmeye yönelik uygulamaların sık sık değiştiğini ve bunun da belli bir öğretmen yetiştirme modelinin oluşturulmasını güçleştirdiğini belirtmektedir. 2006 değişikliğinden sonra da öğretmen yetiştirme programları alanyazında tartışılmaya devam etmektedir. Şahin ve Kartal'ın 2013 yılında yaptıkları çalışmada, lisans programında değişiklikler yapılması ve programın etkililiğinin sürekli ölçülmesi gerektiği belirtilmektedir. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre, hâlihazırda okutulan bazı derslerin içerik ve öğretim yöntemleri geliştirilmesi ve bunlar yapılırken öğretmen adaylarının ihtiyaçlarının da dikkate alınması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dilci ve Dervişoğlu Kalkan'ın (2013) yaptıkları çalışmaya göre sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmı ilk atamalarında görevlerine başladıktan sonra birçok problemle karşılaşmaktadırlar. Çalışmada, bu problemlerin başlıcaları; öğrencilerin derslere karşı ilgisizliği, velilerin okula bakış açısı, okullarda materyal eksiklikleri, ısınma-alt yapı sorunları, birleştirilmiş sınıflarda çalışma pratiklerine ilişkin sorunlar olarak belirlenmiştir.

Kuzu ve Eroğlu'nun (2012) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının önerilerinin daha çok dersin işleniş ve öğretim elemanı temaları üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu çalışmaya göre derslerin öğrenci merkezlik, görsellik, farklı yöntem teknik kullanımı gibi çağdaş yaklaşımlar benimsenerek işlenmesi ve öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özelliklerini taşıması gerektiği öğretmen adayları tarafından sıklıkla ifade edilmiştir.

Kahramanoğlu'nun (2010) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içeriğinin sadece maddi ve fiziki imkânları yeterli olan okullara göre hazırlanılmaması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bunun yanında çalışmada öğretmenlerin derslerin sadece teorik olarak verildiğini ve gerçek yaşamla iç içe olmadığını ifade ettikleri, uygulamada sıkıntı yaşadıklarını vurguladıkları sonucuna da ulaşılmıştır.

Kumral'ın (2010) yaptığı çalışmaya göre sınıf öğretmenliği programında meslek bilgisi derslerinin programı yapısal sorunlar içermektedir. Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde, meslek bilgisi derslerinin programının uygulanması sürecinde sorunlar yaşanmaktadır. Meslek bilgisi derslerinin öğretimi sürecinde, "öğrenci direnci" ve "öğretim elemanı direnci" ile karşılaşılacaktır.

Tok ve Bozkurt'un (2010) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenleri tarafından sınıf öğretmenlerinin "birinci evre öğretmenleri" ve "ikinci evre öğretmenleri" şeklinde ayrılıp buna göre yetiştirilmelerinin eğitim-öğretim açısından çok daha verimli olacağı öngörülmektedir. Şahin-Taşkın ve Hacıömeroğlu'nun (2010) yılında yaptıkları çalışmada da sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adaylarının çoğunluğu, meslek bilgisi derslerinin öğretmenlik mesleğine bakış açılarını olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Türkoğlu, Çengel ve Yılmaz'ın 2009 yılında yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının ilköğretim programı ile sınıf öğretmenliği lisans programı arasında ilişki olduğunu düşündük-

leri ancak sınıf öğretmenliği lisans programında duyuşsal ve psikomotor alan becerilerinin ihmal edildiğini düşündükleri; öğrencilere göre lisans programında yer alan derslerin sınıf öğretmenliği için gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandıracak nitelikte olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca araştırmada derslerin içeriklerinin öğretmenlik mesleğine, araştırmaya ve uygulamaya dönük olmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin üniversitelere göre farklılaştığı; öğrencilerin sınavlarda yöneltilen soruların ezbere yönelik olduğunu düşündükleri sonuçlarına da ulaşmıştır.

2006 yılındaki öğretmen yetiştirme programları değişikliğinden sonra yapılan bu çalışmalar öğretmen yetiştirme programlarındaki bazı problemleri ortaya koymaları açısından önemlidir. Bu çalışma da diğer çalışmalara ek olarak sınıf öğretmenliği öğretmen yetiştirme programının içeriğinin bu programdan yetişmiş öğretmenlerin gözüyle değerlendirilmesi ve ek sık yönlerinin giderilmesi için öneriler sunması açısından önemlidir.

2. AMAÇ

Yeni mezun sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programına ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin, sınıf öğretmeni yetiştirme programı geliştirilmesine, programdaki derslerin işleme yöntemlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, yeni mezun sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Birleştirilmiş sınıflarda ve bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği lisans programında aldıkları ancak, ihtiyaç duymadıkları ders veya kazanımlar nelerdir?
2. Birleştirilmiş sınıflarda ve bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği lisans programında almadıkları ancak, ihtiyaç duydukları ders veya kazanımlar nelerdir?
3. Birleştirilmiş sınıflarda ve bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği lisans programına ilişkin önerileri nelerdir?

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda, araştırma yaklaşımını belirleyen ve araştırmanın aşamalarının belirlenen yaklaşım çerçevesinde tutarlı olmasını sağlayan bir strateji olarak araştırma desenleri kullanılır. Bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 72). Bu desende veriyi toplamak için, ilgililenilen olguyu doğrudan deneyimleyen yani yaşanmış deneyimlere sahip olan insanlar ile derinlemesine mülakat yapılmalıdır (Patton, 2014: 104)

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde tek öğretmenli birleştirilmiş sınıflarda ve il veya ilçe merkezlerinde bağımsız sınıflarda görev yapan, 2006-2007 akademik yılından itibaren uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programına göre eğitim almış; 2010, 2011 ve 2012 yılında sınıf öğretmenliği programından mezun olmuş sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden aşırı veya aykırı durum örnekleme yöntemi ile seçilen 13'ü tek öğretmenli birleştirilmiş sınıflarda, 13'ü de il veya ilçe merkezlerinde bağımsız sınıflarda görev yapan 26 öğretmen ile çalışılmıştır. Aykırı örnekleme yöntemi olağan dışı ve az rastlanan hususlara dayanır (Marriam, 2013: 77). Bu örnekleme yöntemi, derin bir incelemeye tabi tutulabilecek sınırlı sayıda ancak bilgi bakımından zengin durumların çalışılmasını öngörür. Aşırı veya aykırı durumlar normal durumlardan daha zengin veri ortaya koyabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 108). Bu çalışmada tek öğretmenli birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri ile il veya ilçe merkezlerinde bağımsız sınıflı okullarda çalışan sınıf öğretmenleri aşırı veya aykırı durumlar olarak ele alınmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Özellikleri

Cinsiyet	f	
Erkek	12	
Kadın	14	
Toplam	26	
Görev Yeri	Birleştirilmiş Sınıf	Bağımsız Sınıf
Samsun	3	2
Ordu	3	3
Giresun	3	3
Trabzon	2	3
Rize	2	2
Toplam	13	13

3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak, ilgili literatür incelenerek araştırmacı tarafından yazılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu alan uzmanı iki öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve belirtilen düzeltmeler yapıldıktan sonra araştırma grubu dışından 3 öğretmenle pilot çalışma yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda görüşme formunda sorular şu şekilde yer almıştır:

1. Sınıf öğretmenliği programında eğitimini aldığınız, ancak meslek hayatınızda ihtiyaç duymadığınız ders veya kazanımlar nelerdir?
2. Sınıf öğretmenliği programında eğitimini almadığınız, ancak meslek hayatınızda ihtiyaç duyduğunuz ders veya kazanımlar nelerdir?

3. Sınıf öğretmenliği programına ilişkin önerileriniz nelerdir?

Ortalama 35 dakika süren görüşmeler internet ortamında Skype ve Facebook programları aracılığıyla görüntülü olarak yapılmıştır. Görüşmeler katılımcılardan izin alınarak ses kaydına alınmıştır. Ses kayıtlarının “word” dosyasına aktarımı yapılarak analizleri yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri tematik kodlama yaklaşımına göre analiz edilmiştir. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler kodlanır ve etiketlenir. Aynı etiketteki kodlar, tema olarak birlikte gruplandırılır. Kod ve temalar araştırma sorularıyla ilgisinden, önceki çalışma ya da kuramsal düşüncelerden hareketle belirlenebilir (Rabson, 2015: 577).

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen verilerin analiz edilmesiyle ortaya çıkan bulgular aşağıda verilmiştir. Bu bulguları desteklemek amacıyla, öğretmenlerin verdikleri yanıtlardan doğrudan alınmış ve öğretmenler kod numaraları ile belirtilerek verilmiştir.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin, Sınıf Öğretmenliği Programında Aldıkları Ancak İhtiyaç Duymadıkları Ders veya Kazanımlar

Sınıf öğretmenlerinin, sınıf öğretmenliği programında aldıklarını ancak, ihtiyaç duymadıklarını belirttikleri ders veya kazanımlar Tablo 2’deki gibidir. Tablo 2’de görüldüğü gibi, hem birleştirilmiş sınıflarda çalışan hem de bağımsız sınıflarda çalışan yeni mezun sınıf öğretmenlerinin görüşleri daha çok bazı alan derslerini aldıkları ancak bu derslerde öğrendiklerine meslek hayatlarında ihtiyaç duymadıkları şeklindedir. Birleştirilmiş sınıflarda çalışan öğretmenlerin 12’si Genel Kimya, 11’i Genel Fizik, 9’u Genel Biyoloji, 4’ü Matematik, 3’ü Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı 2’si Uygarlık Tarihi, , 1’i de Çevre Eğitimi dersini; bağımsız sınıflarda çalışan öğretmenlerin ise 13’ü Genel Fizik, 11’i Genel Biyoloji, 11’i Genel Kimya, , 2’si Uygarlık Tarihi, 1’i Sanat Eğitimi ve 1’i de Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı dersini aldıklarını, ancak bu derslerde öğrendiklerine meslek hayatlarında ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir.

Yine Tablo 2’de görüldüğü gibi hem birleştirilmiş sınıflarda çalışan hem de bağımsız sınıflarda çalışan yeni mezun sınıf öğretmenleri, bazı genel kültür derslerini de aldıkları ancak, bu derslerde öğrendiklerine meslek hayatlarında ihtiyaç duymadıkları şeklinde görüş belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda çalışan öğretmenlerin 7’si Felsefe, 4’ü Sosyoloji, 1’i de Türk Eğitim Tarihi dersini; bağımsız sınıflarda çalışan öğretmenlerin ise 6’sı Felsefe, 5’i de Sosyoloji dersini aldıklarını ancak bu derslerde öğrendiklerine meslek hayatlarında ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Aldıkları Ancak İhtiyaç Duymadıkları Ders veya Kazanımlar

DERS GRUBU	Birleştirilmiş Sınıflar		Bağımsız Sınıflar	
	Dersler	f	Dersler	f
ALAN DERSLERİ	Genel Kimya	12	Genel Fizik	3
	Genel Fizik	11	Genel Biyoloji	1
	Genel Biyoloji	9	Genel Kimya	11
	Matematik	4	Uygarlık Tarihi	2
	C. Dön. T. Edebiyatı	3	Sanat Eğitimi	1
	Uygarlık Tarihi	2	C. Dön. T. Edebiyatı	1
	Çevre Eğitimi	1		
	Toplam	44		39
GENEL KÜLTÜR DERSLERİ	Felsefe	7	Felsefe	6
	Sosyoloji	4	Sosyoloji	5
	Türk Eğitim Tarihi	1		
	Toplam	12		11

Tablo 2’de yer alan, alan dersleri ile ilgili olarak, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinden bazıları görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

Kimya dersinde mesela tepkimeleri falan öğrenmiştik ama bu tepkimelerle alakalı bilmiyorum meslek hayatımda hiç karşılaşmadım. Yani bunların içeriği biraz daha öğretmenlerin öğretecekleri şeylere yönelik olsun diye ben düşünüyorum. Şimdi mesela ben o matematikte gördüğüm hiçbir şeyi anlatmadım. Bizim en hat safhada anlattığımız kesirler, rasyonel sayılar, geometride belki biraz ilerleye biliyoruz. Onun dışında böyle yani bizim öğrencimizin matematiğin türevini integralini gerektiren bir durumu yok (Ö3).

Lazım olmayacak şeyleri, lazım olmayacak şekilde öğrendik. Fen öğretiyorum ben esasında ama Fizik, Kimya, Biyoloji derslerinde gördüklerimin hiçbirini öğretmiyorum (Ö1)

Fizik, Kimya, Biyoloji dersleri vardı. Bunları öğretmenliğimde çok da kullandığımı söyleyemem. Burada çocuklara daha basit anlatıyoruz. Bizi boş yere yordular, çoğunu da unuttum zaten (Ö13)

Genel kimya yine sınıf öğretmenliğinde çok gerekli bir ders değildi. Yani biz bunları aldık ama daha çok şey seviyesinde verebilirlerdi mesela; bize hani ilkokul seviyesinde verebilirlerdi ama, biz bildiğiniz lise fiziği gördük lise kimyası gördük hani onlar çok gereksizdi. Uygarlık Tarihi aldık mesela gereksiz bir dersti yani hiçbir şekilde kullanabileceğimiz bir ders değildi (Ö2)

Kimya dersini mesela bence çok detaylı aldık. Mühendis olmayacağız biz. Mesela titrasyon falan görmüştük biz, hiç kullanmadım; kullanacağımı da zannetmiyorum. Çünkü ilkokul öğrencisini ilgilendirmiyor bunlar. Bu nedenle bence gereksiz (Ö11).

Hani bu fizik, kimya, biyoloji derslerini fen ve teknoloji dersleri adı altına ekleyerek ders dönemini arttırarak o fizik, kimya, biyoloji derslerini de bu öğretim dersi adı altında, laboratuvar ağırlıklı işleyebiliriz. Çevre Eğitimi dersinde, "Çevre eğitimi nedir?", "Çevre eğitiminde ekoloji nedir?" o tarz şeyler gördük. Onun yerine bu ders adı altında yani çevre incelemesi olabilirdi mesela. Bizde şuan prosedür olarak ne istiyorlar? Çevre incelemesi. O şekilde bir etkinlik adı altında ders olabildi içeriği değiştirilerek. Ağır bir şekilde matematik iki konularını gördük biz. İntegral, türev bunlar hani kullanılmayacak konuları gördük gereksizdi (Ö8).

Matematik dersinde türev, integral anlatacaklarına dört işlemi nasıl anlatacağımızı uygulamalı olarak gösterebilirlerdi daha işe yarardı. Şimdi ben bu çocuklara türevin nesini anlatacım. Yine sözel derslerden Cumhuriyet Edebiyatı falan vardı işte şairler falan ya ilkokul seviyesiyle ne alakası var bunların. Hiç de kullanmadım. (Ö12)

Tablo 2'de yer alan genel kültür dersleri ile ilgili olarak, birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinden bazıları görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

Genel anlamda çocuklar somut düşünmeye dayalı olarak düşünemedikleri için soyut düşünmeye iten felsefe dersi yani çok nasıl diyeyim faydalı olmayan bir ders oldu bizim için. Hani bir faydasını şu konuda bir yararını gördük diyemeyeceğim bu ders hakkında. Türk eğitim tarihini mesela çocuklara anlatmıyoruz. Dolayısıyla işime yaramıyor buradaki bilgiler (Ö6).

Şöyle söylemeliyim mesela felsefe dersi aldık, bir anlam ifade ettiğini düşünmüyorum. O an sadece bir şeyler öğrenerek geçirilen vizeler ve finaller için çalışılan bir ders, başka hiçbir anlam ifade etmiyor. Sosyoloji, tamam halk işte tabakalar

şunlar bunlar işleniyor fakat, çok da işimize yaradığını düşünmüyorum (Ö4).

Felsefe, sosyoloji dersleri vardı. Bol bol akımları, kurucularını falan gördük. Bunları şimdiki bulunduğum ortamla ne bileyim hiçbir araya getiremiyorum yani ne işime yarayacak bilmiyorum (Ö7).

Tablo 2’de yer alan, alan dersleri ile ilgili olarak, bağımsız sınıf öğretmenlerinden bazıları görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

Genel Fizik, Genel Biyoloji, Genel Kimya derslerinden sınıf öğretmenliğinde hiç yararlanamadım. Bu dersleri sınıfta kullanacağımızdan farklı olarak aldık. Bu derslerin mantığını anlamamıza yönelik eğitim verilmiş olsaydı, bu dersleri sevebilirlerdi daha güzel olurdu (Ö14).

Ben genel fizik, genel biyoloji, uygarlık tarihi derslerini gördüm ama meslek hayatımda hiç kullanmadım bu dersleri. Mesela Sanat Eğitimi, mesela Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı ya bunlar meslekte çok kullandığım dersler değil yani (Ö15).

Öncelikle lise hayatının devamı gibi dersler aldık. Kimya, fizik tarzında dersler hani bence çok daha basitleştirilerek verilmesi gereken derslerdi ama biz ağır bir şekilde aldık bu dersleri. Ben okurken öyle aldım. Hiçbir işimize yaramadı açığı (Ö16).

Mesela genel biyoloji, genel fizik, genel kimya dersi. Bu tür dersler üniversitede çok teferruatlı bir şekilde işlendi. Öğrencileri çok zor durumda bıraktığı anlar oldu. Netice itibarıyla atandıktan sonra kesinlikle kullanmadığımız mesela fizik ve kimya iki dediğimiz yani üniversite sınavlarında ikinci sınavda çıkan daha bilgi içerikli daha bilgi ağırlıklı dersler sınıf öğretmenliği ile bağdaşmayan bilgiler içeriyordu. Dolayısıyla çok gerekli görmediğim derslerdi (Ö17).

Tablo 2’de yer alan genel kültür dersleri ile ilgili olarak, bağımsız sınıf öğretmenlerinden bazıları görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

Ya felsefe derslerinde felsefik düşünmenin nasıl öğretileceği anlatılmalıydı, akımlarla falan uğraşmaya gerek yok. Ezberledik ve unuttuk o kadar (Ö23)

Mesela felsefe, sosyoloji bu dersleri ben çok gereksiz görüyorum. Verilecekse bile bence çok daha basitleştirilerek verilmeli, biz isim ezberledik sadece bu derslerde. Sosyolojik olarak hiçbir şey konuşmadık, bir tartışma ortamı yaratılmad. Sa-

dece Durkheim'i ezberledik en iyi de onu hatırlıyorum, Max Weber vardı, isim hatırlıyorum (Ö16).

Bu bulgular Şahin ve Kartal'ın (2013) "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programı Hakkındaki Görüşleri" adlı araştırmalarının sonuçları ile örtüşmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmeni yetiştirme programında öğrenim gören öğretmen adaylarının görüşlerine göre alan bilgisi derslerinden Genel Fizik, Genel Kimya ve Çevre Eğitimi derslerinin, genel kültür derslerinden Felsefe ve Sosyoloji derslerinin etkililiğinin diğer dersler içinde en düşük orana sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bulgulardan yola çıkılarak araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin programda yer alan bazı alan derslerinin ve genel kültür derslerinin programda yer alma amacını bilmedikleri söylenebilir. Alan ve genel kültür derslerinin amacı, bu derslerde öğrenilenlerin ilkökul öğrencilerine aktarılması değil, üniversite düzeyinde yetiştirilen öğretmen adayına aydın bir kişide bulunması gereken entelektüel donanımı kazandırmaktır.

Belli düzeyde genel kültüre ve alan bilgi ve becerisine sahip olan çok yönlü bir öğretmen adayı, çağdaş eğitimin gereklerini yerine getirmede daha başarılı olacaktır. Öğretmenin bu niteliği, yetiştirdiği öğrencilerin geleceğe hazırlanmasında olumlu yansımalar sağlayacaktır (YÖK, 2013).

4.2. Sınıf Öğretmenlerinin, Sınıf Öğretmenliği Programında Almadıkları Ancak İhtiyaç Duydukları Ders veya Kazanımlar

Sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programında almadıklarını ancak, meslek hayatında ihtiyaç duyduklarını belirttikleri ders veya kazanımlar Tablo 3'teki gibidir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Almadıkları Ancak İhtiyaç Duydukları Ders veya Kazanımlar

	Birleştirilmiş Sınıflar		Bağımsız Sınıflar	
	Ders ve Kazanımlar	f	Dersler ve Kazanımlar	f
Programda Yer Alan Ders veya Kazanımlar	Birleştirilmiş Sınıflarda Staj	10	Okul Deneyimi	11
	Okul Yönetimi Bilgisi	8	İletişim Becerileri	5
	Kaynaştırma Eğitimi Bilgisi	7	Drama Eğitimi	4
	Sınıf Yönetimi Bilgi ve Becerisi	5	Laboratuvar Uygulamaları	3
	İlk Yardım Bilgi ve Becerisi	3	Evrak Düzenleme	1
			Yasal Hak ve Sorumluluklar	1
			Bilimsel Araştırma Yöntemleri	1
Toplam	33		26	
Programda Yer Almayan Ders veya Kazanımlar	Veliler ve İdare ile İlişkiler	8	Oyun ve Oyun Öğretimi	6
	Oyunla Öğretim Bilgisi	3	Diksiyon Eğitimi	3
	Rehberlik Uygulama Bilgi ve Becerisi	3	Bilgisayar Animasyonları Hazırlama	3
	Çocuklarla İletişim Bilgi ve Becerisi	1	Sanatsal Etkinlikler	1
	Diksiyon Eğitimi	1	Yaratıcılık Eğitimi	1
	Dünyada Eğitim Bilgisi	1	Yapılandırıcılıkla İlgili Ayrı Bir Ders	1
	Toplam	17		15

Tablo 3'te görüldüğü gibi, hem birleştirilmiş sınıflarda çalışan hem de bağımsız sınıflarda çalışan yeni mezun sınıf öğretmenleri daha çok, sınıf öğretmenliği programında yer alan ders veya kazanımları kazanmadıklarını ve bunlara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda çalışan öğretmenlerin 10'u "Birleştirilmiş Sınıflarda Staj", 8'i "Okul Yönetimi Bilgisi", 7'si "Kaynaştırma Eğitimi Bilgisi", 5'i "Sınıf Yönetimi Bilgi ve Becerisi" ve 3'ü de "İlk Yardım Bilgi ve Becerisi" derslerini; bağımsız sınıflarda çalışan öğretmenlerin 11'i "Okul Deneyimi", 5'i "İletişim Becerileri", 4'ü "Drama Eğitimi", 3'ü "Laboratuvar Uygulamaları", 1'i "Evrak Düzenleme", 1'i "Yasal Hak ve Sorumluluklar" ve 1'i de "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" derslerini sınıf öğretmenliği programında almadıklarını ancak, meslek hayatlarında ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Yine Tablo 3'te görüldüğü gibi, birleştirilmiş sınıflarda çalışan yeni mezun sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu (8), sınıf öğretmenliği programında yer almayan ancak en çok ihtiyaç duydukları ders veya kazanımın "Veliler ve İdare ile İlişkiler Bilgi ve Becerisi" olduğunu; bağımsız sınıflarda çalışan yeni mezun sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu (6) ise sınıf öğretmenliği programında yer almayan ancak en çok ihtiyaç duydukları ders veya kazanımın "Oyun ve Oyun Öğretimi" olduğunu belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda çalışan öğretmenler sınıf öğretmenliği programında yer almayan ancak ihtiyaç duydukları diğer ders ve kazanımları ise; "Oyunla Öğretim Bilgisi (3)", "Rehberlik Uygulama Bilgi ve Becerisi (3)", "Çocuklarla İletişim Bilgi ve Becerisi (1)", "Diksiyon Eğitimi(1)" ve "Dünyada Eğitim Bilgisi (1)" olarak belirtmişler-

dir. Bağımsız sınıflarda çalışan öğretmenler ise sınıf öğretmenliği programında yer almayan ancak ihtiyaç duydukları diğer ders ve kazanımları “Diksiyon Eğitimi (3)”, “Bilgisayar Animasyonları Hazırlama (3)”, “Sanatsal Etkinlikler (1)”, “Yaratıcılık Eğitimi (1)” ve “Yapılandırma ile İlgili Ayrı Ders (1)” olarak belirtmişlerdir.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları, sınıf öğretmenliği programında yer aldığı halde, almadıklarını ancak ihtiyaç duyduklarını belirttikleri ders veya kazanımlarla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Birleştirilmiş sınıflar dersi yapılıyor ama, birleştirilmiş sınıfların uygulamasının hiçbir alakası yok. Neydi bizim mesele; iki gün, iki kere gittik birleştirilmiş sınıflara köy okullarına gittik. Gittiğimiz gibi müdürün odasında oturuyorduk ve geri çıkıp geliyorduk. Ne öğrendik? Hiç bir şey! Şu an geldik her şey bir bocalama (Ö4).

Birleştirilmiş sınıflar dersimiz vardı ancak hep kâğıt üzerinde kaldı. Okullara bir kere staja gittik onda da okul bahçesinde öğretmenle piknik yaptık. Ne bileyim kimse bize işte burada şunu şöyle yapmalısınız falan demedi. Bunun sıkıntısını şimdi yaşıyorum (Ö11).

Birleştirilmiş sınıf yani bizim en büyük eksikimiz oydu. Hani sınıf ortamında biz evet gördük bir şekilde ama gittiğimiz staj okulları? Staj ne içindir? Uygulamada daha bir becerimiz gelişsin daha bir alışalım falan diye ama hani biz uygulamada tamamen işte şeye gittik ya çok iyi durumlu okullara gittik şehir merkezlerinde. Ben kesinlikle sınıf öğretmenliği okuyan bir kişinin staj için öyle ya da böyle birleştirilmiş sınıfa gitmesi gerektiğini düşünüyorum (Ö2).

Birleştirilmiş sınıf okutuyorum. Tek öğretmenim. Tek öğretmen olduğum içinde aynı zamanda müdür yetkililik yapıyorum. Ama ne yazık ki üniversiteden mezun olduğumda, müdür yetkili olduğumda neler yapmalıyım, bir evrak nasıl yazılır, evrak nasıl gönderilir, resmi işler nasıl halledilir yani okul ile ilgili olsun öğrencilerle ilgili olsun hani belgeleri tutmak ve saklamak nasıl olur inanın ki bunlarla ilgili hiçbir şey bilmiyordum. Mesela benim kaynaştırma öğrencim var. Hem de birleştirilmiş sınıftayım. Açıkçası kaynaştırma öğrencimle ilgilenemiyorum desem yalan olur. Yani çocukla ilgilenemiyorum ve vicdanen hiç rahat değilim aslında. Dolayısıyla kaynaştırma eğitiminin daha geniş kapsamlı bir şekilde verilmesi gerektiğine inanıyorum. Şunu isterdim mesela, bir sınıfta bir öğrencinin davranışıyla ilgili bir problem olduğunda nasıl çözmek gerekirse bu konuyu ya da sınıf yönetiminde zorluklar yaşıyorsam bunu

nasil çözmeliyim? Bu bilgiler uygulamalı olarak verilmeliydi (Ö7).

Resmi yazıların nasıl yazılacağı ya da kaydedileceğini burada öğrendim. Tabi okulda da dersi vardı ama biz sadece okuyup geçtik. Hocamız mesleğin içinde öğrenirsiniz dedi ama bir hayli zorlandım ve hala tam olarak bilmiyorum (13).

Okul yönetimi diye bir dersimiz vardı bizim. Okul yönetiminde bir şeyler yaptırılmaları gerekiyordu bize. O konuda sıkıntı yaşadım, evrak konusunda hani. Mesela bunlar olması gereken evraklar bunları yaptırabilirlerdi. Gelen evrak, giden evrak, kayıt bunları hiç görmedik. Kaynaştırmada zorluk yaşıyoruz, özel eğitimde zorluk yaşıyoruz. Keşke daha fazla eğitim alsaydık diye düşünüyorum bu konularda (Ö5).

Sınıfımda engelli öğrencim var. Bu öğrencime kaynaştırma eğitimi verdiler. Ancak kaynaştırma eğitiminin nasıl uygulanacağı konusunda yani bu öğrenciye nasıl yaklaşmam konusunda sıkıntı yaşıyorum. Öğrenciye bir şeyler anlatayım derken zaman yetmiyor. Keşke bu konuda birkaç uygulama yapmış olsaydık diye içimden geçiriyorum (Ö10).

Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları, sınıf öğretmenliği programında yer aldığı halde, almadıklarını ancak ihtiyaç duyduklarını belirttikleri ders veya kazanımlarla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Üniversite okurken üçüncü sınıfın ikinci dönemi ve dördüncü sınıfın her iki döneminde de gittiğimiz uygulama eğitiminin biraz daha ağırlıklı olması gerekiyor. Yani üniversite yönetimi olsun bu eğitimden sorumlu diğer öğretim elemanları olsun bu konunun biraz daha hani ciddi bir şekilde üzerine gitmesi gerekiyor. Staj döneminde mesela bir buçuk ay belki az bir dönem değildir ama bu dönemin dolu dolu geçmesi lazım. Yani ilgili öğretim elemanlarının işte sadece bir dönem boyunca bir saatini okula ayırmasını, o öğretmen adayı arkadaşların sadece bir-iki saat ders anlatmasını pek yeterli görmüyorum (Ö11).

Mesela stajyerlikler çok havada kaldı. Çok gereksiz buluyorum açıkçası, bize eziyet gibi gidip imza attık geri döndük ve bu uygulama dersi olmasına rağmen hiçbir işimize yaramadı açıkçası (Ö10).

Üniversitedeki staj dersleri çok anlamsızdı bence. Çünkü okula gidip geliyorduk sadece; ne bizi denetleyen var ne de bir şey öğreten var. Hani biraz daha oradaki hocalar olsun,

üniversite hocalarımız olsun bizimle bu derste ilgilenselerdi ek-
siğimizi falan görürdük (Ö15)

İletişim önemli mesela. İletişime ilişkin dersler olabilir.
Bunlar çok önemli çünkü hala karşısındakine hitap etmede sı-
kıntı yaşayan arkadaşlarım var. O dönemi iyi hatırlıyorum ha-
ni bir sunum yapacağı zaman iletişimde sıkıntı yaşıyorlardı.
En önemli eksikliklerden biri diye düşünüyorum bu yüzden
hani daha çok iletişim merkezli dersler olabilir (Ö12).

Drama yöntemi ile çocuklar daha kolay anlıyorlar.
Dramayı daha ayrıntılı işleyebilirdik. Daha kapsamlı olabilirdi.
Daha farklı etkinliklerle içeriği zenginleştirilebilirdi diye düşü-
nüyorum. Fen ve Teknoloji dersini aldık ama laboratuvar uy-
gulamalarında ciddi anlamda eksikliklerimiz var. Bu dersin öğ-
retimini yaparken laboratuvarı nasıl kullanacağımızı bilmiyo-
ruz (Ö8).

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları, sınıf öğretmenliği progra-
mında yer almayan ancak ihtiyaç duyduklarını belirttikleri ders veya kazanımlarla ilgili görüş-
lerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Veliyle ilişkiler anlamında çok büyük sıkıntılar olduğu-
nu düşünüyorum, onunla ilgili ders mutlaka olmalı. Bir de
milli eğitimle ilişkilerin nasıl olacağı mutlaka öğretilmeli (Ö4).

Velilere bir şey anlatmakta zorlanıyorum, hani eğitimin
önemini, okula yardımcı olmaları gerektiğini vs. Öğrenciyi na-
sıl takip edeceklerini falan. Bunlar için veliyle nasıl iletişim ku-
rulacağına, onları nasıl ikna edeceğimize dair bir ders alsaydık
iyi olurdu (Ö9)

Velileri işin içine katma, velilerle diyalog konusunda
eğitim verilmeli. Öğrencilerle ilgilenmelerini nasıl sağlayaca-
ğız bilmeliyiz. Bir de aramızda şiveli arkadaşlarımız vardı yani
bu onları rencide etmek amacıyla değil ama bu bir vaka. Bun-
lar şiveli arkadaşlardı ve o şiveleriyle devam ettiler. Ben mesela
belki fark etmişsinizdir. Böyle hızlı konuşurum konuşurken.
Bununla alakalı eğitim alsaydım belki konuşmamı yavaşlatabi-
lirdim. Mesela bu şeyle alakalı bir ders olabilir, diksiyonla ala-
kalı. Mesela biz dünya eğitimin nasıl olduğunu bilmiyoruz.
Ben hiç öğrenmedim üniversite hayatım boyunca. Finlandiya
da şöyle bir eğitim var, Amerika'daki eğitim sistemi şöyle, hiç-
bir şey bilmiyorum. Şuanda da bilmiyorum. Bunların da aslın-
da öğretmen adayı arkadaşlara anlatılması lazım (Ö3).

Şöyle bir şey söyleyeyim eksiklik olarak hissediyorum.
Bir oyun öğretimini bilmiyorum. Yani 1, 2'ler küçük, daha çok

oyuna eğilimli, eğlenmeye eğilimli. Yani onların seviyesine inebileceğim daha böyle güzel eğlenceli öğretebileceğim oyunları içeren bir ders olabilirdi (Ö1)

İletişim dersinde çocuklara iletişim öğretilmiyor. Çocuklarla iletişimde zorlandığımız konular falan yoktu yani, biz insanlarla yani yetişkinlerle iletişimde neler yapabiliriz onu öğrendik. Hani çocuklarla iletişim de olabilirdi mesela (Ö5).

Biraz daha rehberlik alanında uygulamalı eğitimler olsa daha iyi olurdu diye düşünüyorum (Ö7).

Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları, sınıf öğretmenliği programında yer almayan, ancak ihtiyaç duyduklarını belirttikleri ders veya kazanımlarla ilgili olarak görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Mesela ben en büyük eksikliği oyun konusunda hissediyorum. Oyun oynatma yani. Oyun etkinlikleri gibi bir dersin olması gerektiğini hep düşünmüştümdür. Çünkü bende büyük bir eksiklik. Şu anda kendi kendimi geliştirmeğe çalışıyorum, oyunlar öğrenmeye çalışıyorum sürekli derslere ilişkin ama böyle bir şey yoktu mesela (Ö12).

Bir öğretmenin konuşması düzgün olmalı, şiveyi falan bırakmalı. Bunun için artık diksiyon dersi falan almalıdır ben- ce. Bu der mesela fakültelele konulabilir (Ö22).

Okullarda bilgisayar falan var, bunlar güzel ama bu bilgisayarlar için materyal hazırlamak gerekiyor. Hazır animasyonlar falan var ama bazen öğretmenin kendisi de hazırlaması gerekebiliyor, sınıfın durumuna göre. İşte hani böyle animasyon falan hazırlama dersleri alsak iyi olurdu (Ö17).

Sanatsal etkinlikler sınıf öğretmeni için çok gerekli. Resim müzik öğretimi var ama bunlar sanatsal anlamda yetersiz kalıyor. Ben daha geniş anlamda söylüyorum. Böyle bir ders konulabilir. Örneğin serbest etkinlikler dersinde veya diğer tüm derslerde kullanılabilir (Ö10).

Bu bulgular Dilci ve Dervişoğlu Kalkan'ın (2013) "Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğin İlk Beş Yılında Karşılaştığı Problemler" adlı araştırma sonuçlarını da desteklemektedir. Bu araştırmaya göre, sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmı ilk atamalarında görevlerine başladıktan sonra birçok problemle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin başlıcaları; öğrencilerin derslere karşı ilgisizliği, velilerin okula bakış açısı, okullarda materyal eksiklikleri, ısınma, alt yapı sorunları, birleştirilmiş sınıflarda çalışma pratiklerine ilişkin sorunlar olarak belirlenmiştir.

Ayrıca bu bulgular Kahramanoğlu'nun (2010) "Eğitim Fakültelerinde Okutulmakta Olan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında elde edilen sonuçları desteklemektedir. Bu çalışmada öğretmenlerin büyük çoğun-

luğunun, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin içeriğinin sadece maddi ve fiziki imkânları yeterli olan okullara göre hazırlanılmaması gerektiğini, derslerin sadece teorik olarak verildiğini ve gerçek yaşamla iç içe olmadığını, uygulamada sıkıntı yaşadıklarını vurguladıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bu bulgular göstermektedir ki; araştırmaya katılan tek öğretmenli birleştirmiş sınıf öğretmenleri müdür yetkili öğretmen olarak çalışmalarının gereği olarak daha çok birleştirilmiş sınıf deneyimine ve okul yönetimi bilgisine ihtiyaç duymaktadır. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri ise daha çok okul deneyimine, iletişim becerilerine ve drama eğitimine ihtiyaç duymaktadır. Bu ders veya kazanımlar sınıf öğretmenliği programında farklı dersler altında verilmektedir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlere göre sınıf öğretmenliği programında var olan bu derslerin işlenmesinde veya içeriğinde meslekte duyulan ihtiyaçlara göre düzenleme yapılması gerekmektedir.

4.3. Yeni Mezun Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programı İle İlgili Önerileri

Yeni mezun sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmeni yetiştirme programı ile ilgili önerileri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Yeni Mezun Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programı İle İlgili Önerileri

Program Boyutları	Birleştirilmiş Sınıflar		Bağımsız Sınıflar	
	Öneriler	f	Öneriler	f
Öğrenci Kabulü	Psikolojik Testler Uygulanmalı	11	Psikolojik Testler Uygulanmalı	9
	Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı	10	Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı	9
	Mevcut Sınavlara Ek Yetenek Sınavları Yapılmalı	8	Mevcut Sınavlara Ek Yetenek Sınavları Yapılmalı	6
	Alınan Öğrenci Sayısı Az Olmalı	6	Hazırlık Sınıfından Sonra Seçim Yapılmalı	2
	Taban Puanı Yüksek Tutulmalı	5		
	Mevcut Sistem Devam Etmeli	3		
	Liselerde Yeterlilik Ölçülmeli	1		
	Dersler ve Derslerin İşlenişi	Uygulamalara Ağırlık Verilmeli	11	Uygulamalara Ağırlık Verilmeli
İlkokul Konuları İlkokul Öğrencisine Anlatır Gibi Anlatılmalı		9	Ders Anlatımları Bizden İstendiği Gibi Olmalı	8
Öğretim Derslerinde Gerçek Sınıfta da Uygulama Yapılmalı		8	Geleneksel Eğitim Anlayışından Vazgeçilmeli	7

	Ders Anlatımları Bizden İstendiği Gibi Olmalı	7	Topluma Hizmet Uygulamaları Ders Saati Arttırılmalı	3
	Birleştirilmiş Sınıflarda Staj 1 yıl olmalı	5	Öğretim Elemanı Derse Hazırlıklı Gelmeli	2
	Okul Deneyimi Dersi Arttırılmalı	4	Devamsızlık dikkate alınmamalı	1
	Öğrenci Ezbere İtilmemeli	4	Konular meslek hayatımızla ilişkilendirilmeli	1
	Kaynaştırma Eğitiminde Staj Olmalı	3		
	Derslerde Öğrenci Rahat Olmalı, Kasılmamalı	1		
	Derse Öğrenci Katılımı Sağlanmalı	1		
Ölçme ve Değerlendirme	Uygulamalı Sınavlar Yapılmalı	7	Proje Tabanlı Ölçme ve Değerlendirme Yapılmalı	8
	Alternatif Ölçme Yöntemleri Kullanılmalı	6	Uygulamalı Sınavlar Yapılmalı	7
	Fikrim Yok	3	Açık Uçlu Sorular Kullanılmalı	4
Mezuniyet	Okul Deneyimi Uygulamaları Daha Ciddi Yürütülmeli	10	Okul Deneyimi Uygulamaları Daha Ciddi Yürütülmeli	11
	Mülakat Yapılmalı	6	Mevcut Sistem Devam Etmeli	3
	Psikolojik Testler Yapılmalı	3		

Tablo 4’de görüldüğü gibi, birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri sınıf öğretmeni yetiştirme programının “öğrenci kabulü”, “dersler ve derslerin işlenişi”, “ölçme ve değerlendirme” ve “mezuniyet boyutları ile ilgili önerilerde bulunmuşlardır.

Öğrenci kabulü boyutu ile ilgili olarak; birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri en çok “Psikolojik Testler Uygulanmalı (11)”, “Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı (10)”, “Mevcut Sınavlara Ek Yetenek Sınavları Yapılmalı (8)” ve “Alınan öğrenci sayısı az olmalı” (6) önerilerinde bulunmuşlardır. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri ise en çok “Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı (9)” ve “Psikolojik Testler Uygulanmalı (9)” ve “Mevcut Sınavlara Ek Yetenek Sınavları Yapılmalı (6)” önerilerinde bulunmuşlardır.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının öğrenci kabulü boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Bence öğretmen olacak kişinin psikolojisine özellikle psikolojik sağlamlığına bakılması gerektiğini düşünüyorum. Bunun için psikolojik testler yapılmalı (Ö4).

Sınıf öğretmenliğine öğretmenlik becerilerini uygulayabilecek insanların alınması gerektiğini düşünüyorum. Yani sadece sınavın yeterli olmadığını düşünüyorum. Çünkü dört se-

nede öğretmenlik okusak da bazı beceriler gelişmiyor ne yazık ki. Hani o yüzden sınavın dışında, sınavdan ayrı belli bir puanın üstünde alanlarla ayrıyeten bir mülakat gibi bir görüşmede yapılmasını isterim (Ö7).

Öğretmenin bir şeyler bilmesi önemlidir ama bu bildiklerini aktaracak yeteneği de olmalı. Hele sınıf öğretmeniye bu yeteneği kesinlikle olmalı. Hani bu biraz da yetenek işi bence. Öğrenci alınırken bu yeteneği de ölçülmeli (Ö8).

Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının öğrenci kabulü boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ya bence öğretmen adayı eğitim fakültelerine alınmadan mülakata girmeli. Buna göre mesleğe yatkın olup olmadığı kanaatine varılmalı. Bence sonra sınavdan aldığı puana göre kabul edilmeli (Ö9).

Öğretmenlikte psikoloji önemli. Psikolojik olarak sağlam değilseniz bildikleriniz bir şey ifade etmez. Bunun için öğretmenin mutlaka psikolojisine bakılmalı okula alınmadan (Ö15).

Bu işe yatkın olan yeteneği olan öğrenciler tespit edilmeli ve onlar başka bir sınavla seçilmelidirler. Yani ekstradan bir sınav yapılmalı. Çünkü öğretmenliğe yetenekli olmadığınızda bir yere kadar başarılı olabiliyorsunuz (Ö16).

Bu bulgular göstermektedir ki; araştırmaya katılan hem birleştirilmiş sınıf öğretmenleri hem de bağımsız sınıf öğretmenleri sınıf öğretmenliği programına öğrenci alınırken uygulanan mevcut sınavları yeterli görmemekte, bu sınavlara ek olarak mülakat sınavları, yetenek sınavları ve psikolojik testler önermektedirler.

Dersler ve derslerin işleniş boyutuyla ilgili olarak; birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri en çok "Uygulamalara Ağırlık Verilmeli (11)", "İlkokul Konuları İlkokul Öğrencisine Anlatır Gibi Anlatılmalı (9)" ve "Öğretim Derslerinde Gerçek Sınıfta da Uygulama Yapılmalı (8)" önerilerinde bulunmuşlardır. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri ise en çok "Uygulamalara Ağırlık Verilmeli (12)", "Ders Anlatımları Bizden İstendiği Gibi Olmalı (8)" ve "Geleneksel Eğitim Anlayışından Vazgeçilmeli (7)" önerilerinde bulunmuşlardır.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının dersler ve derslerin işleniş boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Teorik olarak hiçbir şey öğrenemiyorsun. Kalkıp anlatman gerekiyor. Dikkat çekmen olsun, öğretme-öğrenme orta-

mında yapman gerekenler olsun, ölçme değerlendirmede neler yapman gerekiyor bunlar olsun anlattırması gerekiyor. Yani dersler daha çok uygulamalı olmalı. Yani özellikle sınıf öğretmenliği üçüncü, dördüncü sınıftaki derslerin hepsi bence. Çünkü öğretim dersleri bunlar (Ö5).

Ya hocanın kesinlikle bence bizi çocuk konumuna koyarak misal; 1,2,3,4 fark etmez her konuma koyarak bize anlatması gerekir o dersi. Hani siz 1. Sınıf öğrencilerisiniz şuan ve ben size en baştan şunu öğreteceğim. Mutlaka bunu yapması gerekir. Dersin hocasının bir 1. Sınıf çocuğuna nasıl ders anlatılırsa bize de o şekilde anlatması gerekir (Ö4).

Uygulama derslerinde bizim anlattığımız dersi dinleyen kitle bizim arkadaşlarımız, sınıf arkadaşlarımız. Bizimle yaşıt insanlar. Yani biz bunlara öğrenci gibi muamele edemiyoruz zaten. Öğretmen diyor ki şu konuyu mesela gel hazırla sınıfta anlat. Biz sınıfta anlatıyoruz ama bu sınıfta bizi dinleyen adamlar yirmi beş yaşında adamlar. Yani uygulama derslerinde hedef kitle yani ben şey diye düşünüyorum hocam. Eğitim fakültesindeki dersler daha çok uygulamalı olmalı ama bu uygulamalar devamlı okulların içerisinde olmalı yani (Ö3).

Yani şimdi bize: çocuklara şöyle bir eğitim vereceksin, yaparak yaşayarak öğreteceksin, derse katacaksın, eğlendireceksin, dikkat mikkat falan filan diyorlardı kalkıp ama içimizde hep şu soru vardı: “Sen bize bu şekilde anlatıyor musun?” diydük biz hocalara. İçimizden tabi. Sen bize bu şekilde anlatmıyorsun ama bizden bu şekilde anlatmamızı istiyorsun (Ö1).

Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının dersler ve derslerin işleniş boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Şimdi önce gördüklerimizden hareketle yola çıkalım, daha çok şey vardı mesela bizim gördüğümüz, hani birçok üniversitede de aynı eğitim metoduyla ders anlatıyor, işte öğretmen dersi anlatır veya birçok derste öğrenciler arasında konu paylaşımı yapılır. Konusu gelen arkadaş o hafta, o akşam derse çalışır, gelir anlatır. Yani teori tabi bir yere kadar, o ders uygulamasıyla bize gösterilse sonra da bizim uygulamamız istense daha kalıcı olur (Ö11).

Hocalar bize dersi şöyle anlatın böyle anlatın işte dikkat çekin, güdüleyin falan diyorlardı ama kendilerinin yaptığı hiç de öyle değildi. Bize bu konuda örnek olmuyorlardı (Ö14).

Derse katılım için istek uyandırılmalı, fıkralar anlatılmalı, tartışma ortamı yaratılmalı, derslerde öğrenci etkin olmalı. Yani geleneksel anlayıştan vazgeçilmeli artık. Diğer türlü derslerde sıkılıyorsun, gelmek istemiyorsun (Ö10).

Bu bulgular, Kuzu ve Eroğlu'nun (2012) "Öğretmen Eğitiminde Niteliğin Artırılmasına Yönelik Nitel Bir Çalışma" adlı çalışmasından elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının önerilerinin daha çok dersin işlenişi ve öğretim elemanı temaları üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Derslerin öğrenci merkezlik, görsellik, farklı yöntem teknik kullanımı gibi çağdaş yaklaşımlar benimsenerek işlenmesi ve öğretim elemanlarının etkili öğretmenlik özelliklerini taşıması gerektiği sıklıkla ifade edilmiştir.

Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan her iki grup sınıf öğretmeni de derslerin uygulama ağırlıklı işlenmesini önermektedirler. Birleştirilmiş sınıf öğretmenleri buna ek olarak ilkökuller konularının bu seviye öğrencilere anlatılır gibi sınıf öğretmeni adaylarına anlatılmasını ve öğretim derslerinin gerçek sınıf ortamlarında işlenmesini önermektedirler. Bağımsız sınıf öğretmenleri ise ek olarak derslerin kendilerinden istendiği gibi anlatılmasını ve geleneksel eğitim anlayışından vazgeçilmesini önermektedirler.

Ölçme değerlendirme boyutuyla ilgili olarak; birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu, "Uygulamalı Sınavlar Yapılmalı (7)" ve "Alternatif Ölçme Yöntemleri Kullanılmalı (6)" şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. 3 öğretmen ise bu konuda fikir belirtmemişlerdir. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri ise en çok "Proje Tabanlı Ölçme ve Değerlendirme Yapılmalı (8)" ve "Uygulamalı Sınavlar Yapılmalı (7)" önerilerinde bulunmuşlardır.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Yazılı olan sınavda ben çalışırım, sadece o akşam çalışmışımdır gelirim sınava yaparım ama bu benim yeterliliğimi göstermez bence. Ama siz uygulamalı bir sınavdan geçerseniz mesela kaldırıp ders anlattırsanız o konuda ona not verseniz bence çok daha yararlı olur (Ö5).

Bence sınav olayı hiç olmaması gereken bir olay. Vizesidir, finalidir yani bunlar öğrenciyi kasan ve yoran uygulamalar. Onun yerine hani sürece yönelik değerlendirmeler olmalı (Ö6).

Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Sınavlar proje tabanlı olmalı. Diğer türlü sınavlarda oturup bir akşam ezberliyoruz, sınavdan sonra da unutuyoruz.

Ama proje falan yaparsak daha kalıcı olur ve ürün ortaya koyabiliriz (Ö13).

Bir öğretmen mesela matematik dersinden geçecekse, kalkıp bir tahtada matematiği nasıl anlatacağını göstermeli. Vize, final sınavları böyle olmalı. Test yaparak bunu anlamazsınız (Ö10).

Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan her iki grup sınıf öğretmeni de ölçme ve değerlendirmenin, geleneksel ölçme ve değerlendirme anlayışından uzaklaşarak tamamlayıcı (alternatif) ölçme ve değerlendirme anlayışının benimsenmesini önermektedirler.

Mezuniyet boyutuyla ilgili olarak; birleştirilmiş sınıflarda hem de bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu “Okul Deneyimi Uygulamaları Daha Ciddi Yürütülmeli” önerisinde bulunmuşlardır.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının mezuniyet boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Mesela bence staj dersinin daha böyle gerçekten işlenmesi lazım çok havada kalıyor. Adı staj ama hiç alakası yok. Ben bir kere ders anlattım sanırım. Staj gördüm ama bir kere anlattım anlatmadım öyle diyeyim. Stajların daha ciddi yapılması lazım. Bu staj performansı öğretmenliğe başlamasında önemli olmalı. (Ö1).

Mezun olmadan önce öğrencilere tekrar bir mülakat uygulanabilir. Ne kadar hazır öğretmenliğe, sınıfa girmeye diye (Ö7).

Öğretmenlerin ruhsal durumuyla alakalı ben şöyle bir şey düşündüm yani mezuniyetten sonra mezuniyet yeterliliğini alabilmesi için bir ruh sağlığı testi yapılabilir (Ö3).

Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin bazıları sınıf öğretmeni yetiştirme programının mezuniyet boyutuna ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Okul deneyimi uygulamaları amacına uygun yapılırsa mezuniyet için ölçü alınabilir belki ama bu uygulama hiç de ciddi yapılmıyor. Okula gidip oturup oturup geri geldik. Herkes 90-95 aldı geçtik bu dersi. Hocalar bu dersi daha ciddi gözlemleyerek öğretmen olmak için yeterli olup olunmadığına karar verebilirler (Ö11).

Öğrencinin okul deneyimi dersindeki performansı mezuniyet için önemli olmalı. Ancak bu daha sağlam yapılmalı. Şimdi biz okula gittik geldik ama üniversiteden hiç kimse gelip

de siz nasıl ders anlatıyorsunuz ya da ne yapıyorsunuz diyen olmadı (Ö10).

Bu bulgulara göre; araştırmaya katılan her iki grup sınıf öğretmeni de okul deneyimi uygulamalarının daha ciddi yürütülerek, öğretmen adaylarının mezun olmalarında önemli kriter kabul edilmesini önermektedirler.

5. SONUÇ TARTIŞMAVE ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre hem birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri hem de bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri çoğunlukla, sınıf öğretmenliği lisans programında yer alan Genel Fizik, Genel Kimya ve Genel Biyoloji alan derslerini ve genel kültür derslerinden de Felsefe ve Sosyoloji dersini aldıkları halde meslek hayatlarında ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir. Her iki öğretmen grubu da bu derslerle ilgili olarak; "Sınıf öğretmenin hitap ettiği kitleden daha üst seviyeye hitap ediyor.", "Bu derslerde gördüklerimizi öğretmiyoruz.", "Fen ve Teknoloji Öğretimi dersi içerisinde, laboratuvar ağırlıklı verilmeli" şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sadece ilkökul seviyesinde bilgi ile donanmak istediklerini, öğretmenin sahip olması gereken entelektüel bilgi düzeyine ulaşmayı ve konu hakkında derinlemesine bilgiye sahip olmayı gereksiz gördüklerini ortaya koymaktadır.

Hem birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri hem de bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri çoğunlukla, sınıf öğretmenliği programında yer aldığı halde bazı ders veya kazanımları kazanmadıklarını ve bunlara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin çoğunluğuna göre bu ders veya kazanımlar "Birleştirilmiş Sınıflarda Staj", "Okul Yönetimi Bilgisi" ve "Kaynaştırma Eğitimi Bilgisi"dir. Araştırmaya katılan bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin çoğunluğuna göre ise bu ders veya kazanımlar "Okul Deneyimi" ve "İletişim Becerileri"dir. Araştırmaya katılan birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri çalıştıkları okulların özelliklerinden dolayı ve müdür yetkili öğretmen olarak çalıştıkları için birleştirilmiş sınıf deneyimine ve okul yönetimi bilgisine ihtiyaç duydukları düşünülebilir. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri ise birleştirilmiş sınıflarda çalışanlardan farklı olarak sınıf öğretmenliği programında yer aldığı halde "okul deneyimi" ve "iletişim becerileri"ni ihtiyaç olarak öne çıkarmaktadırlar. Her iki gruptaki öğretmenlerin de ihtiyaç duyduğu bu ders veya kazanımların sınıf öğretmenliği programında yer alıyor olması öğretmenlerin bu derslerden faydalanmadıkları, dersin etkili işlenmediği veya ders içeriğinin ihtiyaca cevap verecek nitelikte olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Her iki öğretmen grubu da sınıf öğretmenliği programında yer almayan bazı ders veya kazanımlara da ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri çoğunlukla "Veliler ve İdare ile İlişkiler Bilgi ve Becerisi"ne ihtiyaç duyduklarını; bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenleri de çoğunlukla "Oyun ve Oyun Öğretimi"ne ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada yeni mezun sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programına ilişkin önerileri dört boyut (tema) altında gruplandırılmıştır. Bunlar; “Öğrenci Kabulü”, Dersler ve Derslerin İşlenişi”, “Ölçme ve Değerlendirme” ve “Mezuniyet” boyutlarıdır.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programına ilişkin öğrenci kabulü boyutundaki önerileri çoğunlukla “Psikolojik Test Uygulanmalı”, “Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı”, “Mevcut Sınavlara Ek Yetenek Sınavları Yapılmalı”, “Alınan Öğrenci Sayısı Az Olmalı” şeklindedir. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programına ilişkin öğrenci kabulü boyutundaki önerileri ise çoğunlukla “Psikolojik Testler Uygulanmalı” ve “Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı” şeklindedir. Bu durum araştırmaya katılan her iki grup öğretmenin de sınıf öğretmenliği programına öğrenci kabulü boyutunda çoğunlukla “Psikolojik Testler Uygulanmalı” ve “Mevcut Sınavlara Ek Mülakat Yapılmalı” önerisinde bulduklarını, öğretmenin psikolojik sağlığına önem verdiklerini ve mevcut sınavları yeterli görmediklerini göstermektedir.

Birleştirilmiş sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programına ilişkin dersler ve derslerin işlenişi boyutundaki önerileri çoğunlukla “Uygulamalara Ağırlık Verilmeli”, “İlkokul Konuları İlkokul Öğrencilerine Anlatır Gibi Anlatılmalı” “Öğretim Derslerinde Gerçek Sınıfta da Uygulama Yapılmalı” ve “Ders Anlatımları Bizden İstendiği Gibi Olmalı” şeklindedir. Bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programına ilişkin dersler ve derslerin işlenişi boyutundaki önerileri ise çoğunlukla “Uygulamalara Ağırlık Verilmeli”, “Ders Anlatımları Bizden İstendiği Gibi Olmalı” ve “Geleneksel Eğitim Anlayışından Vazgeçilmeli” şeklindedir. Bu durum araştırmaya katılan her iki grup öğretmenin de sınıf öğretmenliği programında dersler ve derslerin işlenişi boyutunda “Uygulamalara Ağırlık Verilmeli” ve “Ders Anlatımları Bizden İstendiği Gibi Olmalı” önerileri etrafında birleştiklerini göstermektedir.

Hem birleştirilmiş sınıflarda hem de bağımsız sınıflarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf öğretmenliği programına ilişkin mezuniyet boyutundaki önerileri çoğunlukla “Okul Deneyimi Uygulamaları Daha Ciddi Biçimde Yürütülmeli” şeklindedir. Buna göre, araştırmaya katılan her iki grup sınıf öğretmeni de okul deneyimi uygulamalarının daha ciddi yürütülerek öğretmen adaylarının mezun olmalarında önemli kriter kabul edilmesini önermektedirler. Her iki öğretmen grubundan elde edilen veriler; sınıf öğretmenliği programında okul deneyimi uygulamalarının yürütülmesinde sıkıntıların olduğunu göstermektedir.

5.1. Öneriler

Bu çalışma sonuçlarına göre;

1. Sınıf öğretmeni adaylarına alan derslerinin ve genel kültür derslerinin gerekliliği konusunda dersin öğretim elemanı/üyesi tarafından bilgilendirilme yapılması, öğretmen adaylarına entelektüel bilgiye sahip olmanın gereğinin anlatılması

2. Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Okul Deneyimi ve Etkili İletişim derslerinin öğretmenlerin meslek hayatlarında ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde işlenmesi

3. Sınıf öğretmenliği programına “Veliler ve İdare ile İlişkiler”, “Oyun ve Oyun Öğretimi”, “Diksiyon Eğitimi”, “Rehberlik Uygulama Bilgi ve Becerisi” ve “Bilgisayar Animasyonları Hazırlama” gibi derslerin konulması

4. Sınıf öğretmenliği programına öğrenci alınırken mevcut sınavlara ek psikolojik testler, mülakat ve yetenek sınavlarının yapılması

5. Sınıf öğretmenliği programındaki derslerin uygulama ağırlıklı işlenmesi

6. Okul deneyimi uygulamalarının daha ciddi, öğretmen adaylarının yeterli deneyim kazanacakları şekilde yürütülmesi

önerilerinde bulunulabilir.

KAYNAKLAR

- Adler, A. (1996). *Çocuk eğitimi*, (K. Şipal. Çev.), İstanbul: Cem.
- Akyüz, Y. (2012), *Türk eğitim tarihi (M.Ö. 1000 – M.S. 2012)*. 22. Baskı. Ankara: Pegem.
- Aydın, R. Şahin, H. & Topal, T. (2008). Türkiye’de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *TSA*, 12(2), 119-142.
- Baki, A. (2010), Öğretmen eğitiminin lisans ve lisansüstü boyutlardan değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(3), 15-31.
- Barth, R. S. (1990). *Improving schools from within*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Bela, H.B. (1998). *Instructional systems*. 7.Press. California: Fearon Publishers.
- Beydoğan, Ö. (2002). Öğretim stratejilerindeki değişmeler ve öğretmenlerin değişen rolleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 27 (287), 34-39.
- Cobb, V.L. (1999). *An international comparison of teacher education*. <http://www.ericdigests.org/2000-3/teacher.htm> Erş. Tar: 27.12.2013
- Dilci, T. & Dervişoğlu Kalkan, G. (2013). Sınıf öğretmenlerinin mesleğin ilk beş yılında karşılaştığı problemler. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 42, 127-140.
- Hargreaves, A. (1999). Series editor’s forward. in S. Acker, *The Realities Of Teachers’ Work: Never A Dull Moment*, London: Cassell, (vii-x).
- Kahramanoğlu, R. (2010). *Eğitim fakültelerinde okutulmakta olan öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.
- Kumral, O. (2010). *Eğitsel Eleştiri Modeli İle Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğretim Programının Değerlendirilmesi Bir Durum Çalışması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Kuzu, İ. Y. & Eroğlu, M. (2012). Öğretmen eğitiminde niteliğin artırılmasına yönelik nitel bir çalışma, *International Online Journal of Educational Sciences*, 5 (2), 489-505.
- Marriam, S. (2013). *Nitel araştırma (Desen ve uygulama için bir rehber)*. (S. Turan. Çev.). Ankara. Nobel.
- Matriano, E.C. (1997). *2000’li yıllarda eğitimin globalleştirilmesi sorunları karşılama ve fırsatları değerlendirme*. Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı (27 Ağustos-2 Eylül 1995). Ankara: MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Okçabol, R. (2004). *Öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı ve öğretim elemanı gözüyle öğretmen yetiştirme*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. Malatya.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*, (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Robson, C. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri, gerçek dünya araştırması*. (Ş. Çankır ve N. Demirkasımoğlu (Çev. Ed.). Ankara: Anı.

Şahin, Ç. & Kartal, O. Y. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmeni yetiştirme programı hakkındaki görüşleri, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 164-190.

Şahin-Taşkın, Ç. & Hacıömeroğlu, G. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: Nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme, *İlköğretim Online*, 9/2, 922-933.

Tekışık, H. H. (1998). Sekiz yıllık zorunlu ilköğretimde öğretmen sorunu ve çözüm önerileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 23 (241), 1-8.

Tok, H. & Bozkurt, A. (2010). Sınıf öğretmenlerinin 1. 2. 3. sınıflar için ayrı ve 4. 5. sınıflar için ayrı yetiştirilmeleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 759 -778.

Türkoğlu, A. Çengel, M. & Yılmaz, S. (2009). Sınıf öğretmenliği öğretim programının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi, *VIII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Osmangazi Üniversitesi. Eskişehir.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, 8. Baskı, Ankara: Seçkin.

Yılmaz, A. (2009). Öğretmen yetiştirme:16 Marttan 24 Kasıma, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 34 (367), 22-28

YÖK, Eğitim fakültelerinde uygulanacak yeni programlar hakkında açıklama, http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/aciklama_programlar/aa7bd091-9328-4df7-aafa-2b99edb6872f, Erş. Tar: 25.12.2013

YÖK, Sınıf öğretmenliği lisans programı, http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/sinif_ogretmenligi.pdf/32dd5579-2e4d-454e-8c91-5e0594ebdf48, Erş. Tar: 25.12.2013